

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ІСТОРІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
КАФЕДРА АРХЕОЛОГІЇ, ЕТНОЛОГІЇ ТА КУЛЬТУРОЛОГІЇ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан факультету історії та
міжнародних відносин
/Віталій АНДРЕЙКО/
«30» серпня 2023 року

ПРОГРАМА

КОМПЛЕКСНИЙ АТЕСТАЦІЙНИЙ ЕКЗАМЕН

Рівень вищої освіти
Галузь знань
Спеціальність
Освітня програма
Статус дисципліни
Мова навчання

перший (бакалаврський)
03 Гуманітарні науки
034 Культурологія
Культурологія
вибіркова
українська

Ужгород 2023

Програма «Комплексного атестаційного екзамену» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 03 Гуманітарні науки, спеціальності 034 Культурологія, освітньої програми «Культурологія».

Розробники:

Гуцул В. М. к.і.н., доцент кафедри археології, етнології та культурології ФІМВ
Данилець Ю. В. к.і.н., доцент кафедри археології, етнології та культурології ФІМВ
Керецман Н. П. к.і.н., доцент кафедри археології, етнології та культурології ФІМВ
Мойжес В. В. к.і.н., доцент кафедри археології, етнології та культурології ФІМВ
Прохненко І. А. к.і.н., доцент кафедри археології, етнології та культурології ФІМВ
Росул Т. І. к.мист., доцент кафедри археології, етнології та культурології ФІМВ

Схвалено науково-методичною комісією факультету історії та міжнародних відносин
протокол № 8 від «30» червня 2023 р.

Голова науково-методичної комісії Світлана МИШКО

© Гуцул В. М., Данилець Ю. В., Керецман Н. П.,
Мойжес В. В., Прохненко І. А. Росул Т. І., 2023 р.
© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2023 р.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма розроблена відповідно до стандарту вищої освіти та освітньо- професійної програми підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 03 Гуманітарні науки, спеціальності 034 Культурологія в ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Мета атестаційного екзамену – оцінювання рівня набутих здобувачами необхідних компетентностей (загальних і фахових) та оволодіння визначеними програмними результатами, які виявляються в знаннях, уміннях та навичках розв'язання складних професійних завдань, здатності вирішувати проблеми в галузі культурології, що передбачає застосування певних теорій, методів, моделей культурологічного знання, проведення досліджень, здійснення інноваційної діяльності тощо.

ВИМОГИ ДО РІВНЯ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ.

Здобувачі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності спеціальності 034 Культурологія повинні володіти такими компетентностями і набути таких програмних результатів навчання.:

ЗАГАЛЬНІ КОМПЕТЕНЦІЇ

- ЗК -1 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК - 2 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК – 3 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК - 4 Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК - 5 Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
- ЗК - 6 Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
- ЗК - 7 Здатність працювати автономно.
- ЗК - 8 Здатність працювати в команді.
- ЗК - 9 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК - 10 Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- ЗК - 11 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- ЗК - 12 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ФАХОВІ КОМПЕТЕНЦІЇ

- ФК - 1 Здатність презентувати результати професійної діяльності в усній та письмовій формі, надавати відповідну аргументацію.
- ФК - 2 Здатність визначати ступінь цінності та унікальності об'єктів культури у українському та міжнародному контекстах.
- ФК - 3 Здатність критично аналізувати культурні явища та процеси з використанням

загальнонаукових та спеціальних наукових методів.

ФК - 4 Здатність розуміти та інтерпретувати джерела культури (писемні, речові, візуальні) з урахуванням різних контекстів (історичного, соціального, антропологічного, політичного, релігійного, екологічного тощо).

ФК - 5 Здатність використовувати різноманітні джерела інформації та методологічний апарат культурології для виявлення, аналізу культурних потреб суспільства.

ФК - 6 Здатність аналізувати культурну політику в інституціях різних рівнів.

ФК - 7 Здатність обґрунтовувати рішення щодо врегулювання відносин у сфері культури на основі розуміння специфіки соціокультурних процесів.

ФК - 8 Здатність створювати аналітичні звіти, розробляти рекомендації та генерувати проекти (культурно-мистецькі, художні та дозвілєві) щодо об'єктів професійної діяльності, використовуючи актуальну нормативну основу.

ФК - 9 Здатність оцінювати матеріальну та духовну цінність об'єкта культурної спадщини різних історичних періодів та географічних ареалів.

ФК - 10 Здатність популяризувати знання про культуру та поширювати інформацію культурологічного змісту використовуючи сучасні інформаційні, комунікативні засоби та візуальні технології.

ФК – 11 Здатність організувати культурні події, використовуючи сучасні методи та технології.

ФК – 12 Здатність дотримуватися стандартів професійної етики та міжкультурної комунікації.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.

ПРН – 1. Мати навички критичного мислення, викладати у зрозумілій спосіб власні думки, здійснювати їх аргументацію.

ПРН – 2. Аналізувати, коментувати, узагальнювати, наукові та аналітичні тексти культурологічного характеру.

ПРН – 3. Створювати логічно і структурно організовані тексти з питань культурології, відповідно до спеціалізації.

ПРН – 4. Знати та розуміти теоретичні підходи до визначення культури, її проявів та форм існування.

ПРН – 5. Збирати, упорядковувати та аналізувати інформацію щодо культурних явищ, подій та історико-культурних процесів.

ПРН – 6. Виявляти, перевіряти та узагальнювати інформацію щодо різноманітних контекстів культурної практики, визначати ступінь їх актуальності із застосуванням релевантних джерел, інформаційних, комунікативних засобів та візуальних технологій.

ПРН – 7. Розуміти чинники культурної динаміки, принципи періодизації культурних процесів, їх специфічні риси та характеристики.

ПРН – 8. Інтерпретувати культурні джерела (речові, друковані, візуальні, художні) з використанням спеціальної літератури та визначених методик, аргументовано викладати умовиводи щодо їх змісту.

ПРН – 9. Аналізувати ефективність культурних політик, технологій реалізації культурних ідей у контексті конкретних параметрів їх впровадження.

ПРН – 10. Розпізнавати та класифікувати різні типи культурних продуктів, визначати їх якісні характеристики на основі комплексного аналізу..

ПРН – 11. Здійснювати експертну оцінку культурних об'єктів за заданими критеріями та надавати рекомендації щодо їх соціальної актуалізації.

ПРН – 12. Обґрунтовувати, розробляти та реалізовувати культурні події та проекти з дотриманням законодавства та у відповідності до визначених мети та завдань..

ПРН – 13. Презентувати знання про культуру відповідно до спеціалізації представників різних професійних груп та здобувачів освіти.

ПРН – 14. Вести публічну дискусію та підтримувати діалог з питань української культури з фахівцями та нефахівцями.

ПРН – 15. Вільно спілкуватися з професійних питань усно та письмово державною та іноземними мовами з урахуванням мети спілкування та соціокультурних особливостей його контексту.

ПРН – 16. Визначати, формулювати та аргументувати власну громадянську та професійну позицію щодо актуальних суспільних питань.

ПЕРЕЛІК ОBOB'ЯЗKOBИХ КОМПОНЕНТІВ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ, З ЯКИХ ПРОВОДИТЬСЯ АТЕСТАЦІЙНИЙ ЕКЗАМЕН.

1. ОК 9. Культура первісного часу та стародавнього Сходу
2. ОК 10. Культура Античності
3. ОК 14. Культура племінного світу Європи
4. ОК 19. Культура середньовічної Європи
5. ОК 20. Культура середньовічної України
6. ОК 21. Культура середньовічного Сходу
7. ОК 24. Культура Відродження
8. ОК 27. Культура раннього модерну
9. ОК 28. Культура ранньомодерної України
10. ОК 33. Культура України ХІХ-ХХІ ст.
11. ОК 34. Культура пізнього модерну і сучасності
12. ОК 39. Культурологічні теорії.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. КУЛЬТУРА ПЕРВІСНОГО ЧАСУ ТА СТАРОДАВНЬОГО СХОДУ

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вступ до курсу. Загальна характеристика культури первісної доби. Первісна міфологія. Виникнення релігії. Тотемізм як вид первісної свідомості Обряд і ритуал як механізми функціонування первісної культури. Свято як феномен первісної культури. Генеза естетичного. Походження мистецтва. Походження моралі. Загальна характеристика культури стародавнього Сходу. Культура стародавнього Єгипту. Культура цивілізацій стародавньої Месопотамії. Культура периферійних народів Близького Сходу та Південного Кавказу. Культура стародавньої Персії. Культура стародавньої Індії. Культура

стародавнього Китаю. Культура стародавньої Японії.

ПИТАННЯ ДО АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

1. Неолітична революція й культура раннього землеробства.
2. Мистецтво виготовлення знарядь праці та наземного житла в епоху палеоліту.
3. Досягнення і символи матеріальної та духовної культури стародавнього Сходу
4. Природні умови стародавнього Єгипту. Періодизація історії стародавнього Єгипту.
5. Мова та писемність стародавніх месопотамців.
6. Месопотамська література. Епічні оповідання

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Дюркгайм Е. Первісні форми релігійного життя. Тотемна система в Австралії. Київ : Юніверс, 2002..

Історія європейської цивілізації. Близький Схід / за ред. Умберто Еко [пер. з італ.: О. В. Сминтина та ін.]. Харків : Фоліо, 2020.

Історія світової культури: Навч. посібник / Кер. авт. колективу Л. Левчук. Київ: Центр учбової літератури, 2010.

Історія світової культури: Навч. посібник / Наук. ред. В.М. Шейко. К.: Кондор, 2006.

2. КУЛЬТУРА АНТИЧНОСТІ

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Джерельна база вивчення античної культури. Давньогрецька культура Егейського періоду. Давньогрецька культура Передполісного та Архаїчного періодів. Давньогрецька культура Класичного періоду. Культура сімейних та гендерних відносин. Правова культура стародавніх греків. Побутова культура стародавніх греків. Культура дозвілля та розваг стародавніх греків. Культура Елліністичної цивілізації. Культура етрусків та Царського Риму. Культура республіканського Риму. Культура імператорського Риму. Культура сімейних та гендерних. Правова культура стародавніх римлян. Побутова культура стародавніх римлян. Культура дозвілля та розваг стародавніх римлян.

ПИТАННЯ ДО АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

7. Етимологія поняття «Античність». Географічні та хронологічні межі античної цивілізації.
8. Загальні риси античної культури. Античне розуміння змісту та цінності культури.
9. Архітектура та образотворче мистецтво в добу античності: особливості, розвиток, приклади.
10. Релігійні уявлення, наукова та філософська думка стародавніх греків та римлян.
11. Антична поезія, музика та театральне мистецтво: особливості, розвиток, приклади.
12. Культура сімейних та гендерних відносин, а також побуту та дозвілля людей доби Античності.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Алешкевич Я.А. Теоретико-методологічні засади дослідження історії повсякденності // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Історія. – 2017. – Вип.2 (37). – С.139-143.

Балух В.О., Коцур В.П. Історія Стародавнього Риму: курс лекцій. - Чернівці: Книги XXI, 2005.

Балух В.О., Макар Ю.І. Історія Стародавньої Греції: курс лекцій. - Чернівці: Золоті

литаври, 2001.

Балух В.О., Коцур В.П. Культура Античності: підручник. – Чернівці: Наші книги, 2015.

Історія світової культури: Навч. посібник / Кер. авт. колективу Л. Левчук. - Київ, 2000.

Парандовський Ян. Міфологія: Вірування та легенди стародавніх греків і римлян / Пер. О. Ленік. -К.. 1977.

Тронський І.М. Історія античної літератури. - К.. 1959.

3. КУЛЬТУРА ПЛЕМІННОГО СВІТУ ЄВРОПИ

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вступ до курсу. Племінний світ скіфів та його культура. Племінний світ фракійців та його культура. Племінний світ іллірійців та його культура. Племінний світ сарматів та його культура. Племінний світ кельтів та його культура. Племінний світ германців та його культура. Племінний світ гунів та його культура.

ПИТАННЯ ДО АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

13. Скіфи за повідомленнями східних та античних авторів

14. Основні етапи політичної історії фракійців

15. Племена сарматів у Північному Причорномор'ї. Сармати у Центральній Європі.

16. Основні етапи військово-політичної історії кельтів до римського завоювання.

17. Гуни у Центральній та Західній Європі

18. Релігійні вірування кельтів. Друїди.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Балагурі Е. А. Заселення та етнокультурні процеси в Українських Карпатах (1 млн. років до н. е. – початок I тис. н. е.) / Едуард Альбертович Балагурі // Українські Карпати. – Ужгород, 1993. – С. 27-41.

Бережинський В. Г. Військова організація і військове мистецтво скіфів. — К.: Академія ЗСУ, 1994. – С.60-61.

Василенко Г.К. Велика Скіфія. – К., 1991.

Галушко К.Ю. Давня Шотландія: Навчальний посібник. – К., 2003.

Дзиговський О.М. Культура сарматів Північно-Західного Причорномор'я. - Одеса, 2000.

Казакевич Г. Кельти: традиційна культура та соціальні інститути. - К., 2006

Сегеда С. Кіммерійці. Скіфи. Сармати. // Наука і суспільство. – 1993.

Яновський Я. Поширення гунської номади на терені Європи у IV - V ст. (I) // Питання стародавньої та середньовічної історії, археології й етнології. - 2012. - Т. 1. - С. 272-287.

4. КУЛЬТУРА СЕРЕДНЬОВІЧНОЇ ЄВРОПИ

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет і завдання курсу. Культура Візантії - Ранньовізантійська культура (IV – середина VIIст.). - Візантійська культура центрального періоду імперії (середина VII – XII ст.). Культура Раннього Середньовіччя (VI-X ст.). Християнська традиція в генезі середньовічної культури. Духовна культура варварських народів. Культурні спалахи Раннього Середньовіччя. Каролінзьке відродження. Дороманське мистецтво. Монастирська культура. Культура Високого Середньовіччя (XI-XIII ст.). Підйом духовного життя в

середньовічній Європі XI ст. Романське мистецтво. Готичне мистецтво. Культура середньовічного міста. Культура Західної Європи Пізнього Середньовіччя (XIV-XV ст.). Рицарська культура. Пізньовізантійська культура (XIII – середина XV ст.).

ПИТАННЯ ДО АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

19. «Каролінгське відродження».
20. Епоха вікінгів” у Північній Європі: культурний аспект.
21. Побут і звичаї рицарства в добу Середньовіччя
22. Візантійське суспільство і держава в X-XI ст.
23. Середньовічна ментальність і народна культура.
24. Мистецтво Високого середньовіччя

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

- Дячков С.В., Лиман С.І., Сорочан С.Б. Історія середніх віків: Навч.-метод. посібник. Харків: ХНУ ім. В.Н.Каразіна, 2006. – 128 с.
- Історія світової культури: Навч. посібник / Керівник авт. колективу Л.Т.Левчук. Вид. 2-е. К., 1999.
- Лекції з історії світової та вітчизняної культури: Навч. видання / За загальною ред. А.В. Яртися, С.М.Шендрика, С.О.Черепанової.- Львів, 1994.
- Лосєв І.В. Історія і теорія світової культури: європейський контекст. Навч. посібник. К., 1995.
- Теорія та історія світової і вітчизняної культури: Підручник / Під ред. Н.Я.Горбача. Львів, 1992.
- Полікарпов В.С. Лекції з історії світової культури. Вид. 2-е.-Харків, 1995.

5. КУЛЬТУРА СЕРЕДНЬОВІЧНОЇ УКРАЇНИ

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет, основні поняття, література та джерела курсу. Політична культура середньовічної України. Воєнна культура середньовічної України. Релігійна культура середньовічної України. Візуальна культура середньовічної України. Інтелектуальна культура середньовічної України . Повсякденна культура середньовічної України. Матеріальна культура середньовічної України.

ПИТАННЯ ДО АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

25. Дискусії навколо утворення давньоруської державності.
26. Візуальні мистецтва в Давній та Середньовічній Русі.
27. Візантійська писемна культура в Середньовічній Русі.
28. Латинська писемна культура в середньовічній Русі.
29. Руська писемна культура в середньовічній Україні – жанри ,теми, пам’ятки.
30. Транспорт та мобільність в Україні середньовічної доби.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

- Греченко В. А., Чорний І. В. Історія світової та української культури: довідник Київ: Літера ЛТД, 2009.
- Грицак Я. Подолати минуле. Глобальна історія України. – Київ, 2021.
- Сабадош Ю. Історія української культури (від стародавніх часів до XIX століття): ілюстрована хрестоматія. – Київ, 2020.
- Павлова О. Мельничук Т. Історія української культури. – Київ, 2019.
- Черкас Б. та ін. Золота доба українського лицарства. – Київ, 2018.

Яковенко Н. Нариси історії середньовічної та України. – Київ, 2004.

6. КУЛЬТУРА СЕРЕДНЬОВІЧНОГО СХОДУ

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Загальна характеристика східних культур епохи середньовіччя. Середньовічна культура Арабського Сходу. Культура країн передньої Азії в період середньовіччя. Культура Туреччини. Культура середньовічної Індії. Культура країн південно-східної Азії. Культура народів Африки.

ПИТАННЯ ДО АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

31. Іслам як культурний феномен.
32. Храмова архітектура південної Індії XIII-XVIII ст.
33. Естетичні принципи культури Японії XV – XVII ст.
34. Чань-буддизм в культурі Кореї.
35. Національні ідеали краси у жанрі корейської скульптури.
36. Тибетське мистецтво: загальна характеристика і особливості.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Історія світової культури: Навч. посібник / Кер. авт. колективу Л. Левчук. Київ: Центр учбової літератури, 2010.

Рубель В.А. Історія середньовічного Сходу. К.: Либідь, 2002.

Рубель В.А. Історія Середньовічного Сходу. Тематична хрестоматія. К.: Либідь, 2011.

Шевнюк О.Л. Історія мистецтв: навч. посіб. К. Освіта України, 2015. 453 с.

Akkach Samer (ed.) *Nazar: Vision, Belief, and Perception in Islamic Cultures*. Brill, 2021.

Bestor Victoria, Bestor Theodore C. *Routledge Handbook of Japanese Culture and Society*. Routledge, 2011.

Davies Roger J. *Japanese Culture: The Religious and Philosophical Foundations*. Tuttle Publishing, 2016.

Horton Sarah J. *Living Buddhist statues in early medieval and modern Japan*. New York, 2007.

Gan Chunsong. *A Concise Reader of Chinese Culture*. Springer, 2019

Leiter Samuel L. *A Kabuki Reader: History and Performance*. Routledge, 2001.

Shuming Liang. *Fundamentals of Chinese Culture*. Amsterdam University Press, 2021.

Tor D.G., Inaba Minoru (eds.) *The History and Culture of Iran and Central Asia: From the Pre-Islamic to the Islamic Period*. University of Notre Dame Press, 2022.

Upinder Singh. *A history of ancient and early medieval India from the stone age to the 12th century..* Pearson India, 2009.

7. КУЛЬТУРА ВІДРОДЖЕННЯ

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет і завдання курсу. Світ Ренесансу. Культура Відродження в Італії XIV - XV ст. Осінь Відродження в Італії XVI ст. Особливості культури Північного. Відродження. Регіональна специфіка ренесансної культури надальпійської Європи. Культурна трансформація в умовах Реформації та контрреформації. Ренесансна культура в країнах Північної та Центрально-Східної Європи в XVI – на початку XVII ст.

ПИТАННЯ ДО АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

37. Особливості ренесансної культури.

38. Типологія та періодизація культури Відродження.
39. Місце мистецтва в культурі Відродження.
40. Гуманізм як ідеологія Відродження.
41. Особливості культури Північного Відродження.
42. Регіональна характеристика Північного Відродження.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Греченко В. А., Чорний І. В. Історія світової та української культури: довідник Київ: Літера ЛТД, 2009. 416 с.

Історія європейської цивілізації. Епоха Відродження. Історія. Філософія. Наука і техніка / за ред. Умберто Еко; пер. з італ. О.К.Колодяжною, Ю.В.Григоренко, Т.В.Топаловою, Г.В.Трифоновою, Т.М.Поклад. Харків: Фоліо, 2020.

Історія європейської цивілізації. Епоха Відродження. Література і театр. Образотворче мистецтво. Музика / за ред. Умберто Еко; пер. з італ. Д.Ю.Кондаковою, О.А.Юдіна, Ю.В.Григоренко, Т.В.Топаловою, І.М.Потаповою, О.В.Сминтини. Харків: Фоліо, 2023.

Росс К. Леонардо і тайна вечера / з англ. переклала Роксоляна Свято. Київ: ArtHuss, 2020.

8. КУЛЬТУРА РАНЬОГО МОДЕРНУ

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет, основні поняття, література та джерела курсу. Політична культура раннього модерну. Воєнна культура раннього модерну. Релігійна культура раннього модерну. Візуальна культура раннього модерну. Інтелектуальна культура раннього модерну. Повсякденна культура раннього модерну. Матеріальна культура раннього модерну.

ПИТАННЯ ДО АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

43. Історичні та культурологічні періодизації культурних явищ раннього нового часу.
44. Елітарна та народна культура раннього нового часу.
45. Релігійні конфлікти раннього нового часу.
46. Інтелектуальні середовища ранньомодерної Європи.
47. Вплив наукового технічного прогресу на розвиток культури раннього нового часу.
48. Національне історіописання в країнах Європи раннього нового часу.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Акунін О.С. Нова історія країн Західної Європи та Північної Америки (1492-1918 рр.): хронологія подій. Миколаїв: «Іліон», 2013.

Балух В.О., Коцур В.П. Ранньомодерна Європа: підручник. Чернівці: Наші книги, 2016.

Берк, П. Популярна культура в ранньомодерній Європі. Київ, 2001.

Дейвіс Н. Європа: Історія. Київ: Основи, 2006.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

Предмет, основні поняття, література та джерела курсу. Політична культура ранньомодерної України. Воєнна культура ранньомодерної України. Релігійна культура ранньомодерної України. Візуальна культура ранньомодерної України. Інтелектуальна культура ранньомодерної України. Повсякденна культура ранньомодерної України. Матеріальна культура ранньомодерної України.

ПИТАННЯ ДО АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

49. Демографія України в ранньомодерну добу.
50. Шлюб та родина в Україні ранньомодерної доби.
51. Транспорт та мобільність в Україні ранньомодерної доби.
52. Концепція здоров'я та медицина в ранньомодерній Україні.
53. Феномен дуелі як явища шляхетського повсякдення в ранньомодерній Україні.
54. Їжа, гастрономія та виробництво харчу в ранньомодерній Україні.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

- Сокирко О. Кулінарна мандрівка в Гетьманщину: Секрети й таємниці староукраїнської кухні середини XVII-XVIII ст. – Київ, 2022.
- Сокирко О. Козацький Марс. Держава та військо Козацького Гетьманату в добу Мілітарної революції, 1648–1764. – Київ, 2023.
- Старченко Н. Честь, кров і риторика. Конфлікт у шляхетському середовищі Волині (друга половина XVI — XVII століття). – 2014.
- Старченко Н. Українські світи Речі Посполитої. Історії про історію. – Київ, 2021.
- Яковенко Н. Нариси історії середньовічної та ранньомодерної України. – Київ, 2004.
- Яковенко Н. Українська шляхта з кінця XIV до середини XVII століття. Волинь і Центральна Україна. – Київ, 2008.

10. КУЛЬТУРА УКРАЇНИ XIX-XXI СТ.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Українське національно-культурне відродження (кінець XVIII – середина XIX ст.)
Українська культура другої половини XIX – початку XX ст. Українська культура радянської тоталітарної доби. Основні тенденції сучасного культурного розвитку України.

ПИТАННЯ ДО АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

55. Т.Г. Шевченко в українській та світовій культурі.
56. Розвиток культури України 1930-их років XX століття. «Розстріляне відродження».
57. Особливості культури України радянського періоду.
58. Політика русифікації та дисидентський рух.
59. Культура української діаспори.
60. Державна символіка України, її культурно - історичне значення.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

- Історія української культури. – К.: Наук. думка, 2008. – Т. 4. – Кн. 1: Українська культура XIX століття.
- Історія української культури. – К.: Наук. думка”, 2008. – Т. 4. – Кн. 2: Українська культура XIX століття.
- Історія української культури. Навч. посіб. / За ред. О.Ю.Павлової. – К.: Центр учбової літератури, 2012.
- Історія української культури: курс лекцій / Під заг. ред. С.О. Костилюєвої. – К.: НТУУ «КПІ», 2010.
- Історія української та зарубіжної культури: навчальний посібник / Білик Б.І., Горбань Ю.А., Калакура Я.С. та ін.; за ред. С.М. Клапчука, В.Ф. Остафійчука. – [3-є вид., стереотип.]. – К.: Вища шк.: Т-во „Знання”, КОО, 2001.

- Кашуба М. Історія української культури / М.Кашуба. – Львів: ЛНУ імені І.Франка, 2011.
- Клапчук С.М. Історія української та зарубіжної культури : навч. посіб. / С. М. Клапчук, В. Ф. Остафійчук, Ю. А. Горбань. – 5-те вид., переробл. і допов. – К. : Знання-Прес, 2004.
- Новітня історія України (1900–2000): підруч. / А.Г.Слюсаренко, В.І.Гусев, В.П.Дрожжин та ін.; за ред. А.Г.Слюсаренка. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – К.: Вища шк., 2002.
- Шейко В. М. Історія української культури: навч. посіб. Київ.: Кондор, 2010.

11. КУЛЬТУРА ПІЗНЬОГО МОДЕРНУ І СУЧАСНОСТІ

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета і завдання курсу. Культурна епоха романтизму. Культурна епоха позитивізму. Культурна епоха модернізму. Культурна епоха постмодернізму.

ПИТАННЯ ДО АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

61. Культурна епоха романтизму
62. Культурна епоха позитивізму
63. Культурна епоха модернізму: загальні тенденції розвитку
64. Художня культура епохи модернізму
65. Культурна епоха постмодернізму
66. Явища та феномени образотворчого мистецтва епохи пстмодернізму.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

- Бойлен А. Л. Візуальна культура. – Київ, 2021.
- Винайдення традиції / За ред. Ерика Гобсбаума і Теренса Рейнджера. Київ, 2005.
- Гантінгтон С. П. Протистояння цивілізацій та зміна світового порядку. Львів, 2006.
- Гендерний аналіз: метод. посіб. (Яйко О. М. та інші). Львів, 2007
- Гірц К. Інтерпретація культур. Київ, 2001.
- Гук Ф. Галерея пройдисвітів. Історія мистецтва й арт-дилерів. Київ, 2019
- Денисюк Ж.З. Масова культура і національно-культурна ідентичність в добу глобалізації: монографія. Київ: НАКККіМ, 2016. 224 с.
- Кормич Л.І., Багацький В.В. Культурологія (історія і теорія світової культури ХХ століття) / Навч. пос. Харків: Одиссей, 2003, 304 с.
- Пітерсон Д. 12 правил життя. Як перемогти хаос. Київ, 2012.
- Саїд Е. Культура й імперіалізм. Київ, 2007.
- Тойнбі А.Дж. Дослідження історії. В 2 т. Київ: Основи, 1995.
- Burke P. What is Cultural History? 3rd Edition. Polity, 2018.

12. КУЛЬТУРОЛОГІЧНІ ТЕОРІЇ.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет, мета, основні поняття та література до курсу. Теорія географічного детермінізму. Теорія дифузійнізму та культурних кіл. Марксизм, неомарксизм та культурологічні студії. Теорія мілітарно технологічно детермінізму. Теорія культурного релятивізму. Феміністична теорія та гендерні студії. Критична расова теорія. Франкфуртська школа філософії та соціальної теорії. «Втеча від свободи» Еріха Фромма. Неомарксистська інтерпретація кримінальної культури - «Бандити» Еріха Гобсбаума. Неомарксистські інтерпретації народної культури– «Сир та хробаки» Карла Гінзбурга. Критика «культурного марксизму». Суть теорії воєнно-технологічного детермінізму.

ПИТАННЯ ДО АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Франкфуртська школа філософії та соціальної теорії.

«Втеча від свободи» Еріха Фромма.

Неомарксистська інтерпретація кримінальної культури- «Бандити» Еріха Гобсбаума.

Неомарксистські інтерпретації народної культури– «Сир та хробаки» Карла Гінзбурга.

Критика «культурного марксизму».

Суть теорії воєнно-технологічного детермінізму

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Burke P. What is Cultural History? – Cambridge, 2008.

Delgado R. Critical Race Theory: the Cutting Edge. – Philadelphia, 1995.

Ginzborg C. The Cheese and the Worms: The Cosmos of a Sixteenth Century Miller. Baltimore – 1982.

Hobsbawm E. Bandits. – London, 1969.

Kellner D. Cultural Marxism and Cultural Studies -

(<http://www.gseis.ucla.edu/faculty/kellner/>, date of access 10.03. 2021)

McNeill M. The Pursuit of Power. Technology, Armed Force, and Society since A.D. 1000. – Chicago, 1982.

Винайдення традиції / За ред. Ерика Гобсбаума і Теренса Рейнджера — Київ, 2005.

Гантінгтон С. П. Протистояння цивілізацій та зміна світового порядку. — Львів, 2006.

Гендерний аналіз: метод. посіб. (Яйко О. М. та інші) — Львів, 2007.

Саїд Е. Культура й імперіялізм. – Київ, 2007.

Томпсон С. Трубадури імперії. – Київ, 2023.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДЕЙ

Атестаційний екзамен проводиться в усній формі за білетами, складеними у відповідності до програми атестації здобувачів вищої освіти. Кожен білет містить три теоретичні питання.

Оцінка А (90–100 балів) виставляється, якщо студент точно і повно відповів на запитання білета, чітко і логічно дав відповіді на поставлені екзаменаторами запитання, вільно володіє термінологією, наводить приклади з допоміжної літератури та власної практики, демонструє бачення практичного застосування вивченого матеріалу в професійній діяльності.

В (82–89)–ставиться у випадку, коли при відповіді студент допустив деякі помилки, неточності, але питання білета в цілому розкриті. Студент наводить приклади з власного досвіду, демонструє бачення практичного застосування вивченого матеріалу у стандартних ситуаціях. Відповідає на всі запитання, поставлені екзаменатором.

С (74–81)–ставиться у випадку, коли залишилась нерозкритою частина білета за умови, що основні аспекти запитань були розкриті правильно, помилки усуваються самим студентом, коли на них вказує екзаменатор. Студент частково демонструє напрями практичного застосування вивченого матеріалу.

Д (64–73) виставляється за наявність у відповіді декількох суттєвих помилок, коли майже третина змісту білета залишається нерозкритою, допущені помилки і порушена логіка викладу, що впливає на результат та правильність висновків. Відповідь не аргументована прикладами, посиланнями на нормативно-правову базу чи літературні джерела. Відповідь на додаткові запитання екзаменатора є теж неповною.

Е (60–63)–студент відповідає на одне-два питання білету, розуміє основний навчальний матеріал, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять; виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу. Відповідь його правильна, але недостатньо осмислена. З допомогою екзаменатора здатний аналізувати, порівнювати, узагальнювати та робити висновки.

FX (35–59)–виставляється, якщо студент не засвоїв матеріал у межах програм навчальних дисциплін, не дає конкретної відповіді на питання білету, не наводить прикладів,

не ознайомлений з методичною і навчальною літературою з дисципліни, не здатний висвітлити поставлене питання. На додаткові та навідні запитання екзаменатора студент часто не знає правильної відповіді. Не володіє базовими категоріями та основними теоретичними поняттями з фахових дисциплін

